

Ássjetjieggidus/Saksutredning

Arkivreferanse: 2024/305-7

Saksbehandler: Ingebjørg Garnes

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Hovedutvalg for samfunnsutvikling
		Formannskapet

Høringssvar - Femtevasselva kraftverk NVE sak 202305747

Kommunedirektørens innstilling

Konsesjonssøknaden fra Hywer as kan være i strid med deler av kommuneplanens arealdel for Hamarøy kommune og kommunedirektøren anbefaler derfor at om konsesjon gis, så er det under følgende forutsetninger:

- Søker synliggjør at det ikke foreligger overvekt av motstridende interesser mot utbygging, herunder bl.a. fiske, biologisk mangfold og friluftsliv.
- Planlagt rørgate graves ned og revegeteres
- Tiltak for å sikre minste foreslåtte middelvannsføring og for å oppnå høyest mulig middelvannsføring utarbeides og fremlegges
- Tiltak som sikrer at flytting av rein beskrives
- Søker anmodes om å legges rørgatetraseen lengst mulig inn i eksisterende vegkropp for å minimere naturinngrep

Sakens bakgrunn og faktagrunnlag

Hywer as har søkt om konsesjon for å utnytte vannfallet i Femtevasselva, og søker om tillatelse etter *vannressursloven* §8 om å bygge kraftverk med tilhørende anlegg som beskrevet i søknad om konsesjon samt tillatelse etter *energiloven* til bygging og drift av kraftverket med tilhørende kablingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

NVE er vedtaksmyndighet for små vannkraftverk med installert effekt mellom 1 og 10 Megawatt. Når det gjelder elektriske anlegg i vannkraftverk og nettilknytning av slike kraftverk, må det i tillegg søkes NVE om anleggskonsesjon etter energiloven.

Gjennom høring av søknaden ønsker NVE «å få inn synspunkter på planene som er presentert i søknaden. NVE ønsker konkrete synspunkter på om planene bør gjennomføres, evt. valg av alternativ eller forslag til begrensninger i planene. NVE ønsker også begrunnede forslag til avbøtende tiltak som kan redusere eventuelle ulemper ved gjennomføringen av prosjektet.»

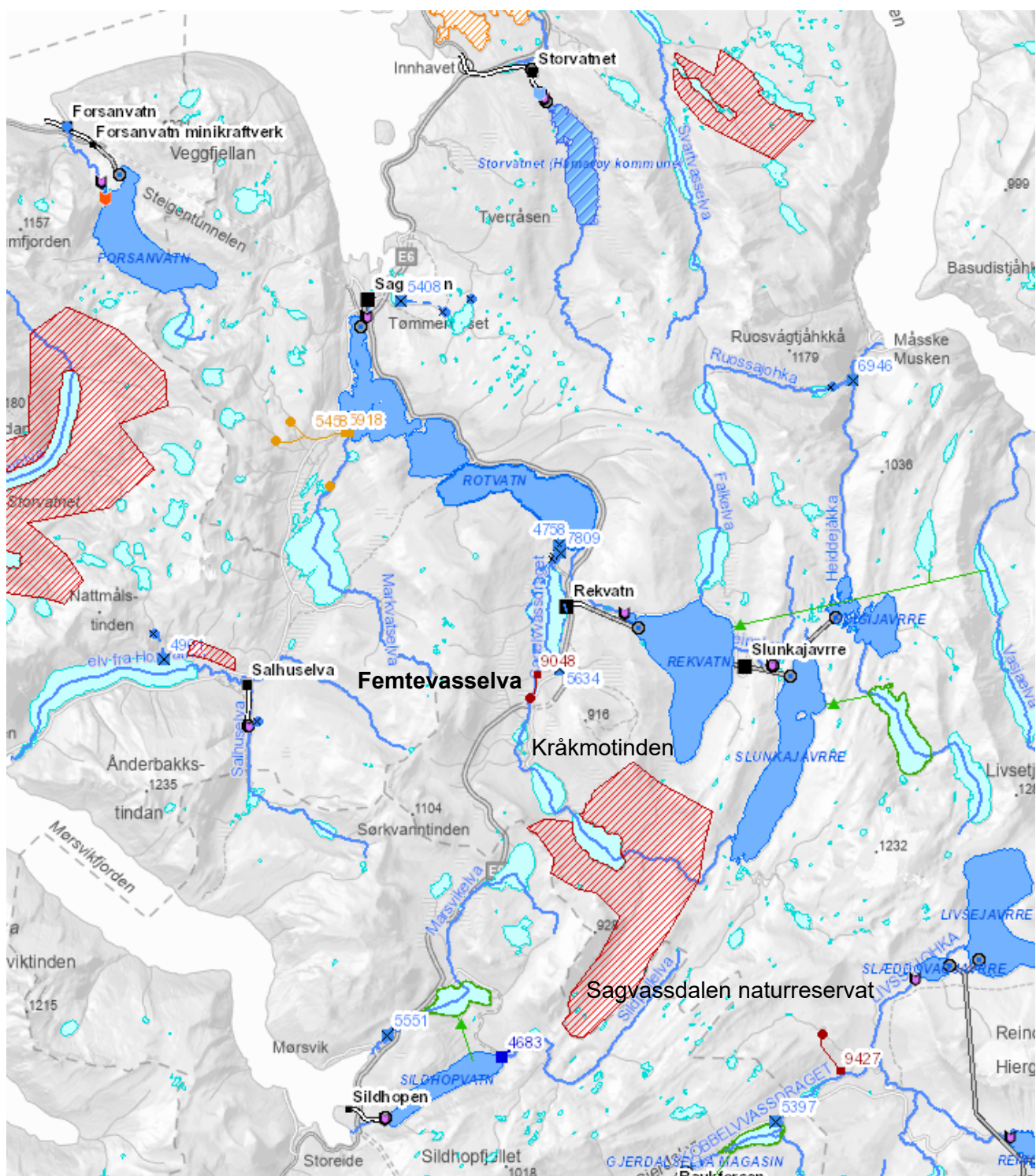
Hamarøy kommune er planmyndighet etter plan- og bygningsloven. Hamarøy kommune fikk utsatt høringsfrist til 27. juni 2024. Denne ble vanskelig å holde. Befaring med NVE og høringsparter ble gjennomført 21. juni, og saksframlegget ble ikke ferdig i god tid før politisk møte den 27. juni. Saken legges derfor til første møte over ferien 28. august. Hamarøy kommune sine bestemmelser i kommuneplanen har betydning for saken og kommunen ettersender derfor sine vurderinger.

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune er innforstått med at det er et stort behov for produksjon av ny kraft. Selv små kraftverksutbygginger vil ha stor betydning for å tilfredsstille et økende kraftbehov. NVEs analyser viser at dagens nasjonale kraftoverskudd vil være borte i 2030, og at det kan være borte for Nord-Norge allerede i 2027. Dette er avveininger kommunen må gjøre mot de negative konsekvensene en kraftutbygging har.

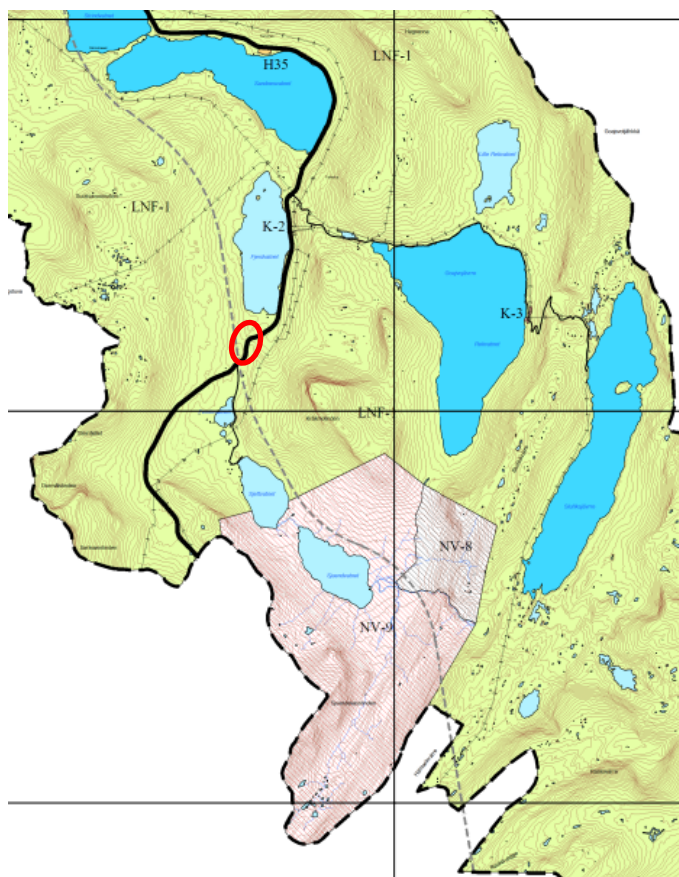
I kommuneplanens samfunnsdel er fornybar energi satt som et delmål, og tiltakene er bl.a. å videreutvikle og effektivisere vannkraft og vindkraft, og å undersøke muligheter for ny kraftkrevende industri.

Kraftverket det søkes konsesjon for er et småkraftverk. Installert effekt (maksimal ytelse) er forutsatt å bli 3,6 MW og beregnet middelproduksjon er 7,6 GWh. Dagens middelvannføring er 2,56 m³ pr sekund. Denne vannføringen skal ifølge denne og tidligere konsesjonssøknad allerede være betydelig redusert (mer enn halvert, jf. søknadens tabell 2.2.1 på side 14) i forhold til før avrenningen til Sjuendevatnet, Sjettevatnet og Femtevatnet ble overført via tunneller til Rekvatnet kraftverk (etablert 1953) via Slunkajavrre kraftverk i 1983. Anlegget av sperredam i forbindelse med Slunkajavrre kraftverk medførte at Femtevassselva ikke lenger får vår og høstflom slik som før reguleringen. Ifølge konsesjonssøknaden fra Norsk småkraftverk i 2009 s. 9 vil det kunne komme tilsig ved store flommer og overtopping av sperredammen ved det naturlige (opprinnelige) utløpet av Slunkajavrre - men det skjer relativt sjeldent. Etter evt. utbygging av Femtevassselva vil vannføringen reduseres ytterligere. Det er foreslått en minstevannføring på 0,6 m³ pr sekund om sommeren og 0,3 m³ pr sekund om vinteren. Dagens lavvannsføring ligger noe over den foreslåtte minstevannsføringen.

Nedenfor et utsnitt fra nettsiden NVE Atlas. I tillegg til planlagte kraftverk/ rørgate (rød strek) vises utbygd vannkraft (mørkere blå, med tunneller og kraftstasjoner) og ikke utbygd (grønn farge) vannkraft innenfor området, samt øvrige innsjøer (lysere blå), elvenett og verneområder (skraverter områder) (bl.a Sagvassdalen naturreservat rundt Sjuendevatn).

Kartutsnitt fra NVE Atlas, juli 2024.

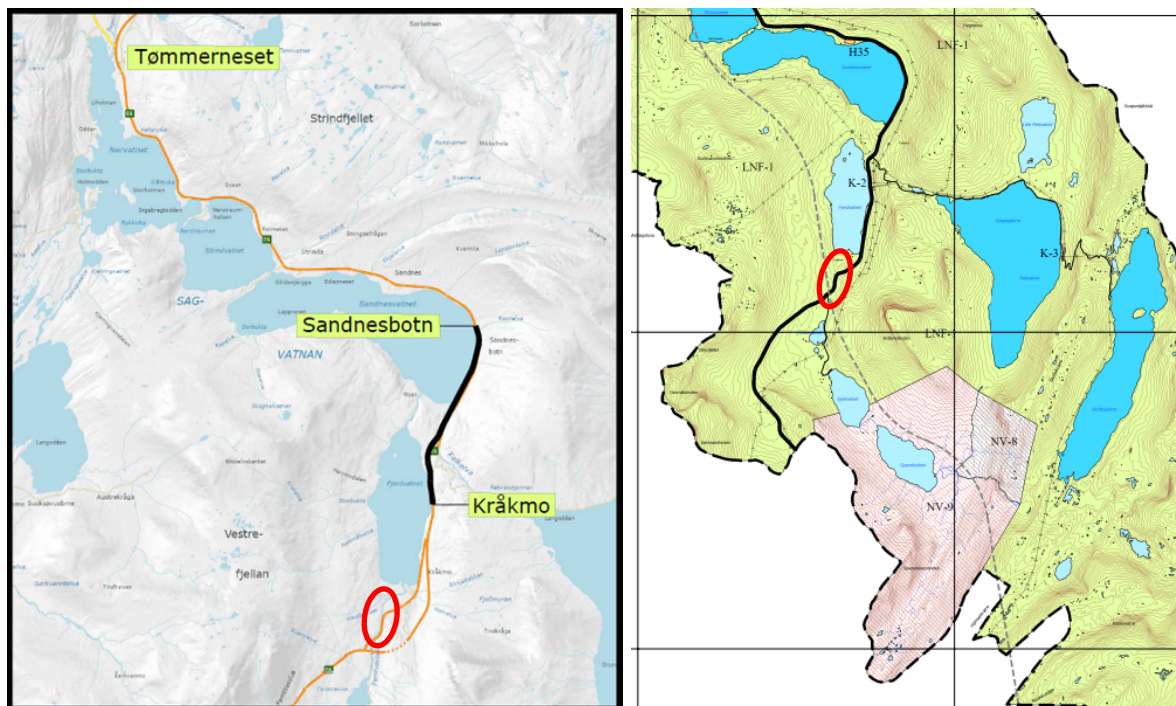
Over til venstre: Figur hentet fra vedlegg til konsesjonssøknaden fra Hywer as. Svart stiplet strek er «feltgrense kraftverk», som utgjør deler av nedbørsfeltet til Sagelvvassdraget. Over til høyre: Utklipp av kommuneplanens arealdel for Hamarøy 2009-2018. Kommuneplanen viser de tre utbygde kraftverkene i Sagelvvassdraget. Innenfor samme nedbørsfelt vises områdene NV8 som var Gollerida naturreservat og det båndlagte NV9; som sammen ble utvidet/ endret til Sagvassdalen naturreservat i 2011.

Konsesjonssøknaden og andre pågående planer i området

Konsesjonssøknaden omfatter ulike anlegg som strekker seg fra brua over Femtevassselva nedenfor Kråkmotind og videre nedover langs elva og tidligere E6/ nåværende Isak Sellanrås vei og deretter videre i uberørt terreng langs elva ned til holmen der elva vider seg ut før den renner ut i Fjerdvatnet.

Første etappe av ny E6 mellom Femtevasslia og Sandnesbotn ble åpnet i 2016. Her vises den nye veien gjennom Kråkmotind, med avkjøring til Femtevassselva/ gammel E6 til venstre. Bilde fra nasjonal vegdatabank NVDB, tatt august 2023.

Området der rørgate og kraftstasjon er tenkt bygd strekker seg langs den gamle E6 langs Femtevassella og videre ned mot Fjerdevatn. Området er markert med rødt på kartutsnitt hentet fra oppstartsdokument av juni 2024 for revisjon av plan for utbedring av E6 mellom Kråkmo og Sandnesbotn (delstrekning 2. i planene for E6 Femtevasslia-Sandnesbotn vedtatt 12. des 2013). Femtevasslia kraftstasjon er også markert på utsnitt av kommuneplanens arealdel, der ny E6 ikke vises fordi den ennå ikke var planlagt.

Historikk, forskjellen på ny og utgått konsesjonssøknad

I 2010 fikk Nord-Norsk småkraftverk konsesjon til kraftverk i Femtevassella. Som det fremgår av kartene på neste side er rørgatene og kraftstasjonen plassert på et nytt sted i den nye søknaden. Konsekvensene av anlegget for rørgatetraseen vil derfor være ulike, mens konsekvensene av endringen i vannføring vil være omtrent lik.

Hamarøy kommune uttalte dette om forholdet til kommuneplanens arealdel:

«Hamarøy kommune vedtok kommuneplanens arealdel 2009-2018 i kommunestyrets møte av 15.10.2009. Arealdelen omfatter hele kommunen og viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. I kapittel 7.5 *Områder hvor mindre kraftverk kan tillates* er ikke Femtevassella nevnt spesifikt. Det påpekes imidlertid i opplysende retningslinjer at "Kommunen er kjent med at det foreligger planer om å etablere en rekke småkraftverk i Hamarøy, og vil gi uttrykk for at det er ønskelig med etablering av flere slike kraftverk. Slik utbygging forutsetter imidlertid at det ikke foreligger overvekt av motstridende interesser, herunder bl.a. fiske, biologisk mangfold og friluftsliv."»

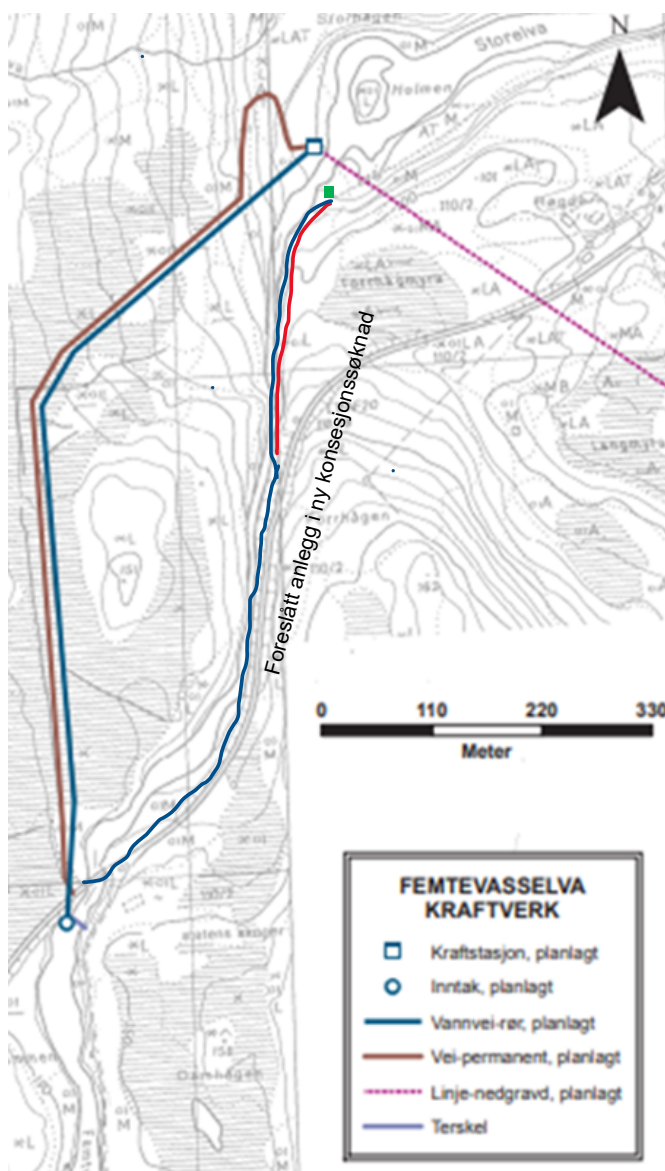
Videre er følgende bestemmelser knyttet til utbygging av mindre kraftverk:

- Ved bygging av mindre kraftverk skal det tas landskapsmessige hensyn.
- Det tillates ikke bygging av permanent veg til kraftverkets inntak.
- Det stilles krav om avbøtende tiltak og minstevannsføring for å avbøte på konsekvensene for biologisk mangfold.»

Fylkesrådet leverte innsigelse til konsesjonssøknaden av 2009. Dette etter vurdering fra Nordland fylkeskommune, på grunn av manglende kunnskap om konsekvensene for den rødlistede og utrydningstruede lavarten fossenever, som vokser i skog og bekkekløfter og krever svært høy luftfuktighet. NVE påla større minstevannsføring enn søker hadde lagt til grunn, noe som ble ansett som tilfredstillende avbøtende tiltak for lokaliteten av fossenever. Fylkeskommunen trakk derfor sin innsigelse. Forum for natur og friluftsliv klagde på konsesjonsvedtaket bl.a. pga. konsekvenser for naturmangfold og friluftsliv. Klagen ble avvist av Olje- og energidepartementet og vedtaket var dermed endelig.

Denne tidligere konsesjonen er falt bort. Nord-Salten kraft (som fikk konsesjonen overført til seg fra Nord-Norsk småkraft den 13.04.2015) søkte om forlenget frist og NVE ga forlengelse frem til 15.12.2020. Fristen ble ikke overholdt. Dette fordi manglende nettkapasitet ikke ga mulighet for å få en tilknytningsavtale. Prosjektet var avhengig av at Statnett ga nødvendig investeringsbeslutning om å etablere et nytt tilknytningspunkt i Gjerelvmo.

Konsesjonen som ble gitt i 2010 var ellers bl.a. på vilkår om at planene skulle være «i samsvar med kommunal reguleringsplan og/eller arealplan».

Over til venstre: Plassering av anlegg knyttet til utløpt konsesjon fra 2010 for Femtevasselva. Kart fra ny konsesjonssøknad er vist til høyre. For sammenligning er omtrentlig plassering av ny trasé for rørgate og vei hentet inn og vist på samme kart som den opprinnelige traseen. Samme farger er brukt - blå strek der vannvei-rør er tenkt langsmed veitraseen/ i elvekanten, rød strek der den anlegges videre langs elvekanten i urørt terreng. Kraftverket er flyttet til motsatt side av elva.

Dette sier Hywer as om inngrepene: «De tekniske inngrepene vil bli tilpasset terrenget og plasseres nær eksisterende inngrep i størst mulig grad. Inntaket vil bli plassert ved eksisterende bru. Det vil bli plassert rigg og lager i nærheten av inntak, langs eksisterende vei og parkeringsplass. Traseen for vannveien går på elvens østside og øvre del av traseen følger gamle E6. Hele vannveien vil bli nedgravd. Kraftstasjonen plasseres på østsiden av elva og utløpet fra kraftstasjonen skal utformes slik at vannet i elva vil spre seg ut til begge sider for Holmen»

Det er ikke vist hvordan man tilpasser seg terrenget. Det vil være mulig å grave i vegkroppen, ellers er det sannsynligvis nødvendig å sprengne ut for rørgatetrasé mellom vegen og kraftstasjonen. Rigg og

lager ved inntak: Inngrepene er ikke synliggjort. Store skjæringer for anlegg av midlertidig rigg må unngås.

Bilder fra Nasjonal vegdatabank 2023. Rødt omriss viser sannsynlig område for inngrep i eksisterende vannvei, kantvegetasjon, terreng og vegkropp, tolket ut fra kart i konsesjonssøknaden, som ikke inneholder perspektiver eller terrengsnitt som viser inngrepene her.

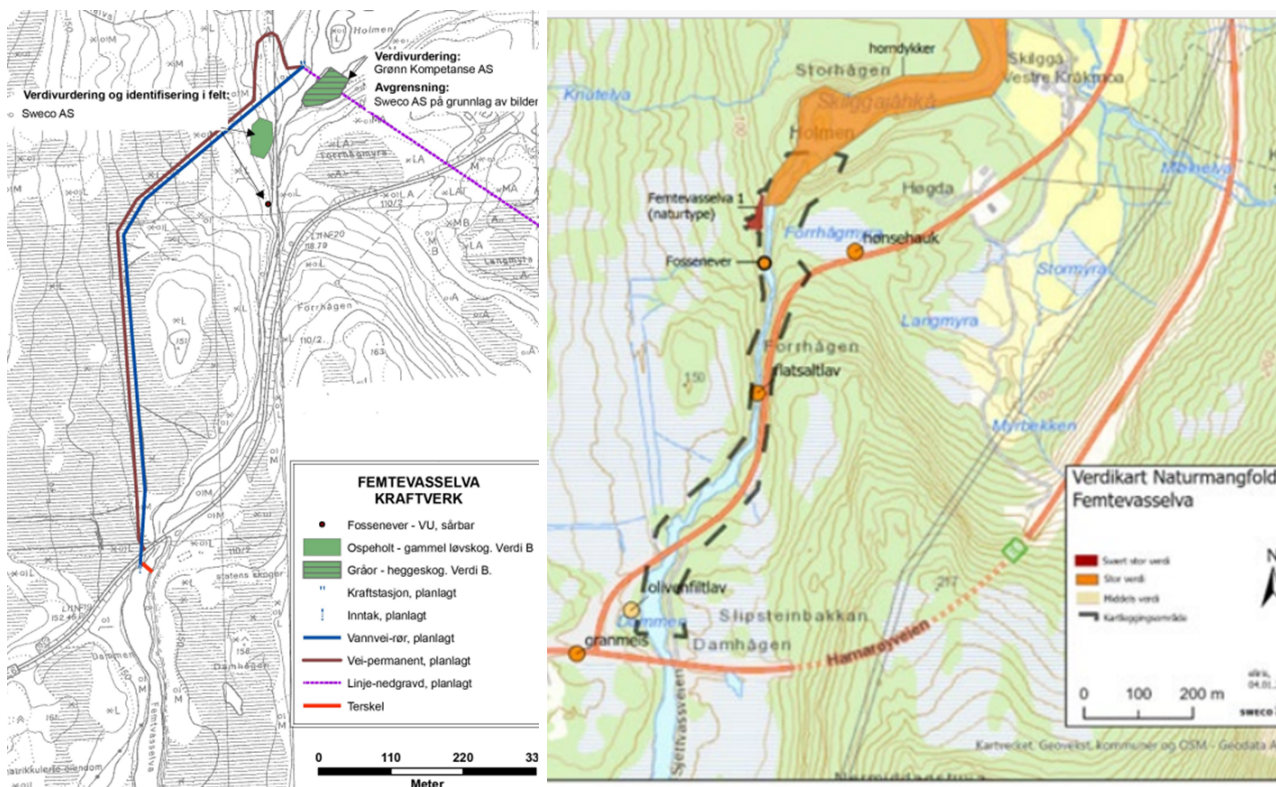
I søknaden skriver HYWER AS at man planlegger å legge vannveien «i og langs den gamle E6 og derigjennom redusere både naturinngrep og lengden på vannvei». Tidligere løsning grep ikke inn i terreng og vegetasjon langs vassdraget. Løsningen i ny søknad endrer terreng og vegetasjon langs elva. Der rørgaten legges langs/ utenpå vegfyllingen vil det kunne medføre at fyllingene utvides mot vannveien. Sprengning av ny trase for rørgate der den forlater veglinjen vil medføre delvis utvidelse av bekkekløften/ dalen. Det vil også bli inngrep i vegetasjonen som er reetablert over vegfyllingen i kantsonen langs vassdraget.

Forrige utredning påviste naturtypen bekkekløft, da elven stedvis rant i dype sprekker. I beskrivelsen av bekkekløft het det at «*Alle inngrep som endrer fuktighets- og lysforholdene i naturtypen er en trussel for mangfoldet*». Den nye traseen går nærmere voksestedet med fossenever. Registreringen av den rødlistede, fuktighetskrevede laven fossenever (VU) er gjort på en osp i et område som ikke er påvirket av veiutbygging, og rett nord for dette er det registrert gammel lågurtospeskog av svært høy kvalitet med en «sentral økosystemfunksjon», og verdien er økt fra B i forrige registrering til «Svært stor». Omtrent midt i vannløpet er det registrert flatsaltlav som er en rødlistet art som Norge har et særlig forvaltningsansvar for. Gråor-heggeskogen som var registrert i forrige runde ligger der kraftstasjonen er foreslått plassert i ny søknad.

Tabell 6-2: Terrestrisk naturmangfold - konsekvensmatrise

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvensgrad
Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks	Svært stor	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade
Økologiske funksjonsområder (Flatsaltlav)	Stor	Sterkt forringet	Alvorlig miljøskade
Økologisk funksjonsområde (Fossenever)	Stor	Forringet	Betydelig miljøskade
Økologisk funksjonsområde (Olivefylllav)	Middels	Ubetydelig endring til noe forringet	Noe miljøskade
Økologisk funksjonsområde (Horndykker)	Stor	Ubetydelig endring	Ubetydelig miljøskade
Økologisk funksjonsområde (Høsehaug)	Stor	Ubetydelig endring til noe forringet	Noe miljøskade
Økologisk funksjonsområde (Granmeis)	Stor	Ubetydelig endring til noe forringet	Noe miljøskade
Økologisk funksjonsområde Øvrig vegetasjon	Noe verdi	Forringet	Noe miljøskade
Samlet konsekvens terrestrisk miljø			Stor negativ til middels negativ konsekvens

En av konsekvensmatrisene i søknaden, s 31. De økologiske funksjonsområdene for Flatsaltlav og Fossenever får henholdsvis alvorlig og betydelig miljøskade.

Figuren over til venstre er hentet fra tidligere konsesjonssøknad, over til høyre fra ny søknad, der den nye E6 også er vist (gjennom Kråknotind, og nytt kryss med forbindelse til gammel E6). Den verdifulle gråor-heggeskogen er ikke nevnt i ny søknad.

På s. 32 i Hywer as sin konsesjonssøknad er det gitt en samlet vurdering av konsekvenser:

3.21 Samlet vurdering

Tabell 16 gir en oversikt over verdi- og konsekvensvurderingene for de vurderte fagtemaene. Vurderingene er gjort etter håndbok V712.

Tabell 16 Verdi og konsekvensvurdering for det enkelte fagtema

Tema	Konsekvens	Søker/konsulent sin vurdering
Vanntemp., is og lokalklima		
Ras, flom og erosjon		
Ferskvannsressurser	Ubetydelig til noe negativ	Konsulent/ biolog
Grunnvann		
Brukerinteresser	Noe negativ	Konsulent/ biolog
Rødlistearter		Konsulent/ biolog
Terrestrisk miljø	Stor negativ til middels negativ	Konsulent/ biolog
Akvatisk miljø	Noe negativ	Konsulent/ biolog
Landskap og INON	noe negativ	Konsulent/ biolog
Kulturminner og kulturmiljø	Ubetydelig til noe negativ	Konsulent/ biolog
Reindrift	Noe negativ	Konsulent/ biolog
Jord og skogressurser	Noe negativ	Konsulent/ biolog
Oppsummering	Middels negativ	Konsulent/ biolog

Oppsummert konsekvensvurdering for alle fagtema er middels negativ konsekvens. Konsekvensgraden noe negativ dominerer, men terrestrisk miljø har stor negativ til middels negativ konsekvens.

Naturtype etter Miljødirektoratets instruks Femtevasselve 1	Femtevasselve 1 er naturtype gammel lågurtospeskog (C14). Naturtypen har sentral økosystemfunksjon, er ikke rødlistet, og har svært høy lokalitetskvalitet. Rødlistekategori og lokalitetskvalitet er utslagsgivende for verdiskår. Naturtyper med sentral økosystemfunksjon og svært høy lokalitetskvalitet får svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet.	Svært stor
Økologisk funksjonsområde Flatsaltlav	Lavarten flatsaltlav er rødlistet med kategori sårbar (VU). Rødlistestatus er utslagsgivende for verdiskår. Sårbare arter og deres funksjonsområder får stor verdi eller høy forvaltningsprioritet.	Stor
Økologisk funksjonsområde Fossenever	Lavarten fossenever er rødlistet med kategori sårbar (VU). Rødlistestatus er utslagsgivende for verdiskår. Sårbare arter og deres funksjonsområder får stor verdi eller høy forvaltningsprioritet.	Stor
Økologisk funksjonsområde Olivenfittlav	Lavarten olivenfittlav er rødlistet med kategori nær truet (NT). Rødlistestatus er utslagsgivende for verdiskår. Nær trua arter og deres funksjonsområde får middels verdi eller forvaltningsprioritet.	Middels
Økologisk funksjonsområde Horndykker	Fuglearten Horndykker er rødlistet med kategori sårbar (VU). Rødlistestatus er utslagsgivende for verdiskår. Sårbare arter og deres funksjonsområder får stor verdi eller høy forvaltningsprioritet.	Stor
Økologisk funksjonsområde Hønehauk	Hønehauk er rødlistet med kategori sårbar (VU). Rødlistestatus er utslagsgivende for verdiskår. Sårbare arter og deres funksjonsområder får stor verdi eller høy forvaltningsprioritet.	Stor
Økologisk funksjonsområde Granmeis	Granmeis er rødlistet med kategori sårbar (VU). Rødlistestatus er utslagsgivende for verdiskår. Sårbare arter og deres funksjonsområder får stor verdi eller høy forvaltningsprioritet.	Stor
Økologisk funksjonsområde Øvrig vegetasjon (Plantearter og deres økologiske funksjonsområde)	Alt grøntareal har verdi som økologiske funksjonsområder for en rekke vanlige plantearter.	Noe verdi

Verditabell for de økologiske funksjonsområdene for de terrestriske rødlistede artene i området. Hentet fra søknaden s. 27.

Regionale føringer:

Tidligere Regional plan om små vannkraftverk i Nordland (vedtatt 2012) er erstattet av Regional plan for vannkraft i Nordland (vedtatt 2021). I denne planen er det på s. 58 en liste over prioriterte vassdrag i Nordland. Femtevasselve inngår ikke i denne listen. For Hamarøy lister regional plan to prosjekt; fossene Njallafossen og Suovastiddje i Hellmobotn. Hverken Femtevasselve eller de to andre kraftverkene inngår i de gjeldende kommuneplanens arealdeler.

I kapittel 3.3 Forventninger om søknader til vannkraftverk i Nordland heter det bl.a. at «det forventes at konsesjonssøknader er godt opplyste og tydelig beskriver tiltakenes konsekvenser. Dette er avgjørende for å sikre effektiv og kunnskapsbasert saksbehandling, samt sikre god medvirkning».

Det gjelder følgende punkt, jf. liste kap. 3.3 s.19:

1. «...»gi en beskrivelse av eksisterende og forventede fysiske inngrep i området (samlet belastning).
4. «beskrive avbøtende tiltak som bidrar til å minimere negative konsekvenser for miljø- og samfunnsinteresser, herunder samlet belastning av tiltaket»

Punkt 8 sier at potensielle bekkekløfter og fossesprøytoner i tiltaksområdet må undersøkes i felt. Dette er gjort. Det er ulike resultat for undersøkelsene i de to konsesjonssøknadene.

Konsesjonssøknaden har ikke visualisert omfanget av inngrepene. Dette medfører at vurdering av det omsøkte tiltakets konsekvenser og avbøtende tiltak blir usikker. Det er antydning en begrensningslinje for anlegg i form av en korridor på 30m bredde langs rørgaten, som er lagt på utsiden av eksisterende veg. Dersom det gjøres inngrep i terreng og vegetasjon i hele bredden av rørgaten vil det kunne medføre

inngrep utover de opprinnelige i forbindelse med bygging av veg. Noen steder overlapper anleggssonen med hele elvebredden. (Jf. rød stiplet linje som avgrenser anleggssonen, vist på figur s. 5). Dersom vei/rørgate til kraftstasjon medfører utvidelse av bekkekløft/ drag vil det kunne medføre negative endringer i livsbetingelser, som lys og luftfuktighet.

Samfunnsforhold

Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	Overordnet strategi om landskapsestetiske hensyn tas ut. Retningslinjer for landskap (F) og reiseliv (I) ivaretar tema delvis.	Planen vil ikke inneholde en overordnet retningslinje for estetisk utforming av anlegget. Tema ivaretas delvis i retningslinjer.
--	--	--

Regional plan for vannkraft i Nordland er konsekvensutredet og for temaet «Arkitektur og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet» beskrives konsekvensen av regional plan som usikker/negativ.

Ellers heter det i kap 4.3 s 25 Revisjon av konsesjonsvilkår at «for eldre vannkraftutbygginger kan konsesjonsvilkårene revideres. Hovedformålet med en revisjon er å oppdatere vilkårene til dagens lovverk og bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag».

Andre retningslinjer i regional plan:

B. Biologisk mangfold

B1. Utbygging av vannkraftverk skal *ikke tillates* dersom det er fare for at viktige leveområder for prioriterte arter¹ eller rødlistede arter i kategoriene **sårbar (VU)**, **sterkt truet (EN)** og **kritisk truet (CR)**, blir skadelidende.

B2. Utbygging av vannkraftverk skal *ikke tillates* dersom det er fare for at rødlistede naturtyper i kategoriene **sårbar (VU)**, **sterkt truet (EN)** og **kritisk truet (CR)** blir skadelidende.

B3. Utbygging av vannkraftverk skal *ikke tillates* dersom det er fare for at registrerte bekkekløfter, elveører eller flommarkskog (gråor-heggeskog) av **stor verdi**, eller **utvalgte naturtyper**, blir skadelidende.

B6. Man skal være *restriktiv* med å gi tillatelse til utbygging dersom det er fare for at naturtyper og artsobservasjoner/funksjonsområder for vilt av **stor verdi** blir skadelidende.

E. Reindrift

E1. Det skal *ikke tillates* utbygginger som hindrer reindriftas rett til bruk av flyttleier.

G2. Man skal være *restriktiv* med å tillate vannkraftverk hvor kraftverket eller sekundæringgrep er i konflikt med eller kan virke utilbørlig skjemmende på kulturminner eller kulturmiljø av **middels verdi**.

Ut fra kriteriene ovenfor virker Femtevasselve kraftverk å være i strid med flere av retningslinjene i regional plan.

Litt om forholdet til plan og bygningsloven og kommunen sin myndighet:

«Det er ikke krav om å utarbeide reguleringsplan for konsesjonspliktige vannkraftanlegg, vindkraftverk på land eller solkraftverk. Anleggene kan likevel ikke bygges i strid med gjeldende arealplanstatus etter plan- og bygningsloven. *Dersom det ikke er samsvar, må det enten gjøres en planendring (endring av kommuneplan) eller et dispensasjonsvedtak*».

«For å sikre at energianlegg med konsesjon kan bygges i tilfeller der kommunen ikke omregulerer eller gir dispensasjon, er det en særbestemmelse i plan og bygningsloven om statlig arealplan. Ifølge bestemmelsen kan statlig planmyndighet i den enkelte sak bestemme at en konsesjon etter energiloven eller vassdragslovgivningen uten videre skal ha virkning som statlig arealplan. Tilsvarende bestemmelse er også inntatt i energiloven. Det innebærer at konsesjonsvedtaket kan gis forrang foran

eksisterende planer». (Kilde: Regjeringen.no, vedlegg om konsesjonsinstituttet til NOU 2023.3, energikommisjonens rapport).

Kommuneplanens arealdel

Hamarøy kommune har to arealplaner fra før kommunesammenslåingen og -fradelingen. Dvs. planen for Hamarøy og Tysfjord (minus den delen som ble fradelt til Narvik). Disse planene gjelder inntil ny kommuneplanens arealdel vedtas for Hamarøy.

Begge planene har bestemmelser vedrørende kraftverk.

Tidligere Hamarøy kommune sin arealdel for 2009 til 2018 har satt av areal til tre eksisterende kraftverk og ett småkraftverk, jf. bestemmelsene pkt 5.2. Det omsøkte kraftverket ligger i sammenheng med vassdrag som er påvirket av utbyggingen av kraftstasjonen K-3 Slunka kraftstasjon (etablert 1983) og Rekvatn kraftstasjon (1953). Femtevassella har som nevnt allerede fått betydelig reduksjon i vannføring som følge av oppdemning og føring av vann til K3 og K2. Det omsøkte småkraftverket i Femtevasslia er som nevnt ikke avsatt i kommuneplanens arealdel.

5.2 Byggeområder, større kraftverk – eksisterende

Omfang, lokalisering og plankrav:

Nr. plankart	Navn
K-1	Sagfossen kraftstasjon
K-2	Rekvatn kraftstasjon
K-3	Slunka kraftstasjon

7.5 Områder hvor mindre kraftverk kan tillates.

Bestemmelser:

1. Kommunen er innstilt på å tillate bygging av mindre kraftverk i tilknytning til følgende vassdrag: * Storvassella, Innhavet (SK1) småkraftverk
2. Ved bygging av mindre kraftverk skal det tas landskapsmessige hensyn.
3. Det tillates ikke bygging av permanent veg til kraftverkets inntak.
4. Det stilles krav om avbøtende tiltak og minstevannsføring for å avbøte på konsekvensene for biologisk mangfold.

Opplysende retningslinjer:

Kommunen er kjent med at det foreligger planer om å etablere en rekke småkraftverk i Hamarøy, og vil gi uttrykk for at det er ønskelig med etablering av flere slike kraftverk. Slik utbygging forutsetter imidlertid at det ikke foreligger overvekt av motstridende interesser, herunder bl.a. fiske, biologisk mangfold og friluftsliv.

Konsesjonssøknaden gjelder anlegg som tenkes plassert i område som i gjeldende kommuneplan for Hamarøy kap. 6.1 er avsatt til LNF-1 område med særlig viktige landbruks- natur- og friluftsverdier der bygging ikke er tillatt.

Jf. også utsnitt av plankart lenger frem i dokumentet og av tegnforklaring til LNF-områder i kommuneplanens arealdel nedenfor.

2. Landbruks-, natur- og friluftsområder LNF (PBL §20-4, 1. ledd nr. 2)

	LNF-1 område der bygging ikke er tillatt
	LNF-2 område der spredt bolig- og ervervsbebyggelse kan tillates
	LNF-3 område der spredt bolig- og ervervs- og fritidsbebyggelse kan tillates
	LNF-4 område der spredt fritidsbebyggelse kan tillates
	LNF-5 område der spredt naustbebyggelse kan tillates

Ifølge planbestemmelsen 6.1.3 om LNF1 områder der bygging ikke er tillatt kan likevel «bygging av mindre kraftverk» «tillates etter nærmere og særskilt vurdering av de enkelte vassdrag, jf. bestemmelser gitt i pkt 7 (LNF-områder, spredt bebyggelse). Forutsetter politisk behandling».

Punkt 7 vedr. LNF-områder der spredt utbygging tillates sier i d) at byggeavstand er min. 50m fra vann og vassdrag, og f) at eksisterende terreng og vegetasjon skal tas vare på i størst mulig grad.

Andre bestemmelser av betydning: Fra kap. 4, Generelle bestemmelser:

4.3 Landskapstilpassing og estetisk utforming

Bestemmelser:

Tiltak skal som utgangspunkt underordne seg landskapet på en slik måte at det ikke i det vesentlige bryter horisontlinjer (åsprofiler, bakkekammer) eller kommer i konflikt med andre markerte landskapstrekk, jfr. plan- og bygningsloven 20-4, 2. ledd pkt. b.

I de opplysende retningslinjene står det at «terrenginngrep for veger og lignende skal» «tilpasses eksisterende terreng og vegetasjon, samt avsluttes på en estetisk god måte», og «Utbyggingsområdenes naturlige vegetasjon skal så langt som mulig søkes bevart».

9.2 Områder som foreslås fredet i hht. Naturvernloven

Nr. plankart	Navn
NV-9	Fredning av skog statens grunn, Sagvassdalen

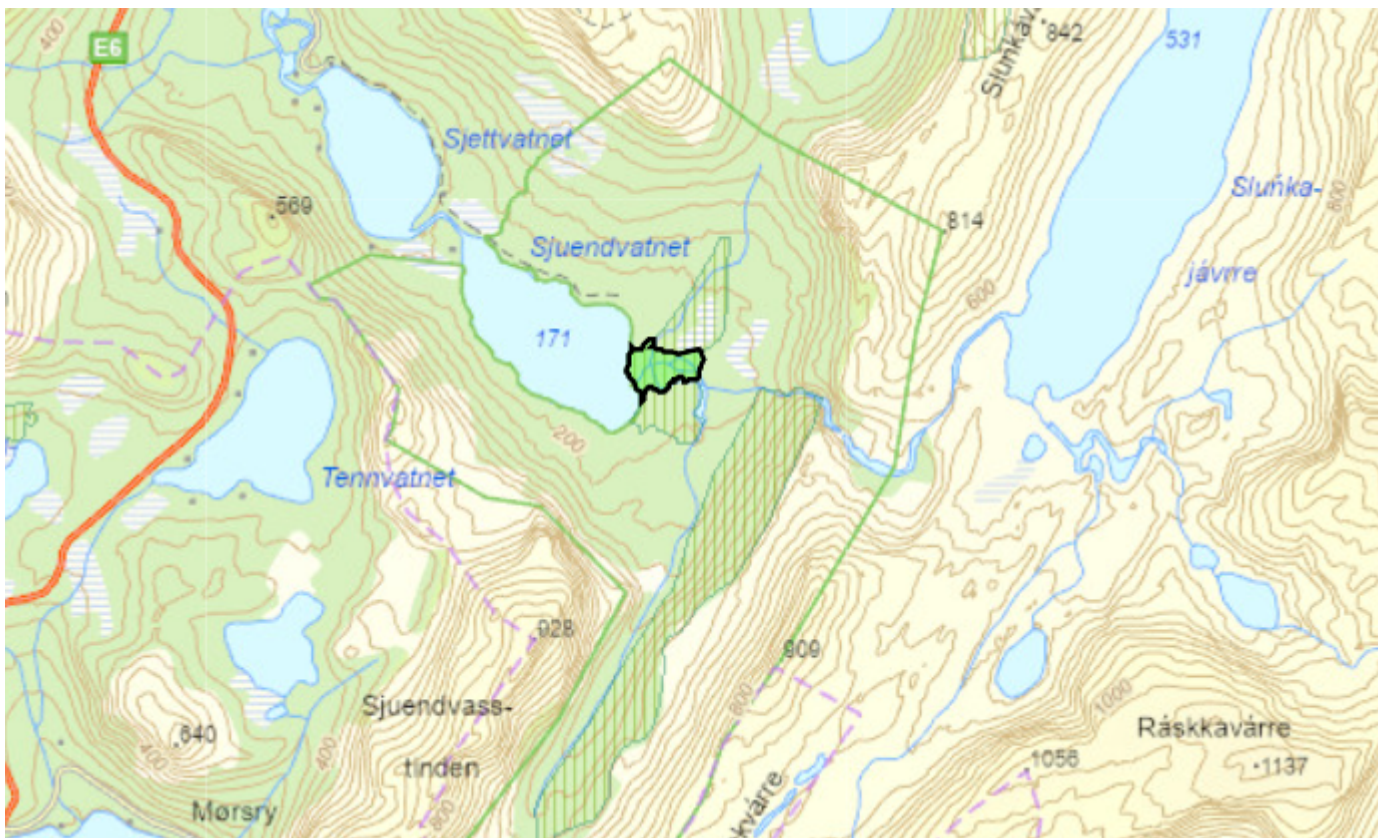
Sagvassdalen naturreservat (NV-9) er en utvidelse av Golleriida naturreservat (NV-8).

Fylkesmannen har tilrådt vern av skogområder på statens grunn nord for Saltfjellet hvor blant annet dette inngår og saken ligger nå til behandling i Miljøverndepartementet. Ved et eventuelt vern av Sagvassdalen naturreservat vil Golleriida naturreservat inngå som en del av dette.

Bestemmelser:

I naturvernområdene er det ikke tillatt å gjennomføre tiltak, arbeid, inngrep eller aktivitet som er i strid med verneformålet. Konkrete bestemmelser for det enkelte område er gitt gjennom vedtak i medhold av naturvernloven. Det skal tas hensyn til vegetasjon og dyreliv ved lokaliseringen av f.eks. avløpsledninger, byggetiltak m.m. i nærheten av områdene.

Kommuneplanens områder NV8 og NV9 ligger i nedbørfeltet til Femtevasslia, mellom Femtevassella og Slunkajavrre, og samsvarer i stor grad med avgrensningen av Sagvassdalen naturreservat som ble opprettet i 2011. I verneforskriftens formålsparagraf listes det opp hvilket biologisk mangfold som skal bevares, bl.a. «en velutviklet flommarksskog». Denne skogen vokser på Slunkajohka delta, se figur på s. 12. Fra miljødirektoratets nettside Naturbase kart og faktaark om Slunkajohka delta fremgår det at «Velutviklede flommarksskoger av denne størrelsen er en mangelvare i skoglandskapet og biotopen anses som viktig å ta vare på». Deltaet ligger nedenfor det opprinnelige utløpet fra Slunkajavrre.

Utsnitt fra Miljødirektoratets Naturbase. Flommarksskogen på Slunkajohka delta innenfor Sagvassdalen naturreservat er fremhevet.

Oppsummering av kommunedirektørens vurderinger:

Femtevasselva kraftverk inngår ikke i kommuneplanens arealdel, og er heller ikke prioritert i regional plan for vassdrag.

Om samlet belastning sier konsesjonssøknaden at «Realisering av Femtevasselva kraftverk vurderes til å øke den samlede belastningen på vassdragsnaturen regionalt og nasjonalt».

Anlegget det er søkt konsesjon om ligger i LNF1 område der *bygging ikke er tillatt*, jf. 6.1.

Bygging av mindre kraftverk kan likevel, ifølge 6.1.3 tillates etter nærmere vurdering av det enkelte vassdrag.

Tillatelse til mindre kraftverk forutsetter ifølge retningslinjene til bestemmelsen 7.5 at det ikke foreligger overvekt av motstridende interesser, slik som fiske, biologisk mangfold og friluftsliv. Utredningene (jf. konsesjonssøknaden 3.22 «Samlet belastning» s. 55 og høringsinnspillene til søknaden vedrørende reindrift, naturmangfold og friluftsliv viser at slik motstrid kan foreligge. I tillegg viser opprettingen av Sagvassdalen naturreservat innenfor vassdragsfeltet «Sagelvassdraget» etter utbyggingene i 1953 og 1983 at det er verneverdig natur innenfor dette området. På grunn av de fysiske inngrepene er belastningen på naturmiljøet langs elva større enn i planen det ble gitt konsesjon for i 2010.

Kommuneplanens arealdel sier i pkt 4.3 også noe om landskapstilpasning og estetisk utforming. De estetiske virkningene av anlegg av rørgate og riggområder er ikke synliggjort i konsesjonssøknaden. Dette må visualiseres og dokumenteres godt før tiltaket ev. kan påbegynnes.

Regional plan krever at konsesjonssøknader skal være godt opplyst. Vi mener at søknaden er mangelfull da det mangler perspektiv og snitt som viser terrenginngrep langs riggområder, bekkedrag og ny rørgate. Dette kan ha påvirket resultatet av konsekvensutredningen. Ved kvalifisert vurdering og gjennomgang av saken har vi likevel kommet til noen konklusjoner.

Det kunne vært mulig å regulere inn en byggegrense i ny kommuneplan som ikke går nærmere vassdraget enn dagens vegkropp, slik at anlegget unngår urørt terreng. Traseen ville da måtte justeres slik at inngrepene ikke medfører endring i terreng og lysforhold for rødlistede, fuktighetskrevenne arter. Avbøtende tiltak til foreslått trase være å legge rørgaten så langt inn i terrenget at eksisterende vegfyllinger med vegetasjon berøres i minst mulig grad.

Dersom NVE velger å gi konsesjon bør ikke minste vannstand settes lavere enn dagens lavvannføring.

Dersom alternativ trasè hadde vært mulig å få til, måtte også terrenginngrep i forbindelse med midlertidige riggareal minimeres. I oversikten over arealbruk i anleggsfasen og driftsfasen ser det ut til at det er relativt store areal som opparbeides som midlertidig rigg. Det fremgår ikke om etableringen av de midlertidige riggområdene krever sprenging av fjell med store skjæringer. Midlertidige riggarealer bør lokaliseres til områder der man unngår permanente inngrep slik at terreng og evt. vegetasjon tilbakeføres til opprinnelig tilstand. Det måtte da vurderes et samarbeid med Statens vegvesen om bruk av riggareal dersom dette kunne redusert inngrep.

Ut fra foreliggende opplysninger er vannføringen i Femtevassselva allerede betydelig redusert etter utbyggingen av Slunkajavrre kraftverk i 1983. I tillegg er det sjelden eller aldri flom slik som før, noe som grunneier i Kråkmo har påpekt har medført negative konsekvenser. For å sikre fuktige nok forhold for den utrydningstruede arten fossenever, flatsaltlav og andre fuktighetskrevenne arter/ biotoper i vassdraget burde det vurderes å slippe ut mer vann enn i dag fra Slunkajavrre til Femtevassselva. Dette uavhengig om konsesjon gis eller ikke. Det er sannsynlig at tidligere vannkraftutbygging og vegbygging langs Femtevassselva har bidratt negativt for arts mangfoldet innenfor vassdraget. Dersom noe av dette tapet kan bøtes på ved justering av vannføringen fra Slunkajavrre til Femtevassselva, bør konsesjonsvilkårene til Slunkajavrre vurderes på nytt.

Kommunedirektøren viser til regional plan for vannkraft i Nordland kap. 4.3 s. 25 «Revisjon av konsesjonsvilkår» der det fremgår at «for eldre vannkraftutbygginger kan konsesjonsvilkårene revideres. Hovedformålet med en revisjon er å oppdatere vilkårene til dagens lovverk og bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag». Kommunedirektøren ber om at konsesjonsvilkårene for Slunkajavrre kraftverk revideres.

De samfunnsnyttige resultatene av en ev. kraftutbygging er vesentlige og må vurderes nøye opp mot de negative konsekvensene. Søker må tydeliggjøre avbøtende tiltak som sikrer at de negative konsekvensene for bl.a. fiske, biologisk mangfold, friluftsliv og reindrift blir minimale for at Hábmera suohkan – Hamarøy kommune kan anbefale en utbygging av Femtevassselva kraftverk.